

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 267/2010-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti D., s. r. o., M., zastúpenej advokátom JUDr. G. D., M., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 NcC 38/2009 z 30. júla 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti D., s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2009 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti D., s. r. o., M. (ďalej len „sťažovateľka“),

zastúpenej advokátom JUDr. G. D., M., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 NcC 38/2009 z 30. júla 2009 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“ alebo „namietané uznesenie“).

V sťažnosti sťažovateľka uvádza:

„Na Okresnom súde v Michalovciach je vedené pod sp. zn. č. 14Ro/30/2009 súdne konanie vo veci žalobcu D. s. r. o..., zast. JUDr. G. D., advokátom proti žalovanému MESTO M... ktoré bolo náhodným výberom pridelené JUDr. V. Č...

JUDr. V. Č. podľa § 15 O. s. p. neodkladne oznámil predsedovi súdu, že sa dozvedel o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený z konania a súhlasil s pridelením veci inému sudcovi. Z konania predsedu súdu nie je zrejmé, či pochyboval alebo nepochyboval o dôvodoch jeho zaujatosti a v rozpore s ustanovením § 15 O. s. p. nezabezpečil pridelenie veci inému sudcovi podľa osobitného predpisu ani vec nepostúpil na rozhodnutie nadriadenému súdu.

Namiesto tohto zákonného postupu, požiadal všetkých sudcov Okresného súdu v Michalovciach na vyjadrenie o svojej zaujatosti resp. nezaujatosti. Z celkového počtu 19 sudcov sa 6 vyjadrilo, že sú vo veci zaujatí a 13 že nie sú vo veci zaujatí.

Napriek tomu, že podľa rozvrhu práce na rok 2009 mohlo 8 sudcov vo veci konať, predseda súdu bezdôvodne poslal spis na rozhodnutie na Krajský súd...

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky okolnosti záväzné pre rozhodovanie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.

Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom, je iba povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom. Nestrannosť je potrebné skúmať dôsledne, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere.

Samotný fakt, že advokát sťažovateľa pôsobí v obvode konajúceho súdu, bez ďalšieho nemôže zakladať u sudcov dôvod ich zaujatosti.

Ako vyplýva z Ústavy a zákonov, právna úprava základného práva občanov na zákonného sudcu musí zodpovedať požiadavkám vopred daných pevných zásad, ochrany pred ľubovôľou v predeľovaní vecí jednotlivým senátom a sudcom, musí umožniť nepredvídateľnosť v pridelení veci konkrétnemu sudcovi alebo senátu a zabezpečiť transparentnosť obsadenia súdu. Uvedené zásady sa musia vzťahovať aj na prípady zastupovania...

Krajský súd v Košiciach uznesením č. 5NcC/38/2009 zo dňa 30. 7. 2009 rozhodol o vylúčení 10 sudcov Okresného súdu a nevylúčení 4 sudcov.

Vychádzajúc z odôvodnenia tohoto uznesenia je zrejmé, že jednak Krajský súd nemal vecnú príslušnosť na takéto rozhodovania, pretože vec bola predložená na Krajský súd bezdôvodne a v rozpore s §§ 15, 16 O. s. p., a jednak vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Vyjadrenie JUDr. S. a JUDr. H., že boli vylúčené z konania vo veci sp. zn. 11C/35/2008 je v rozpore s výrokovou časťou tohoto uznesenia, pretože JUDr. H. nebola vylúčená a o JUDr. S. Krajský súd nerozhodoval. Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 11NcC/36/2008 neboli vylúčené obidve sudkyne. Krajský súd rozhodol nad rámec svojich kompetencií aj v prípade sudcov, ktorí sa necítili byť zaujatí rozhodol bez toho, aby bola vznesená námietka ich zaujatosti účastníkmi konania, čiže tu nebola kompetencia ich vylúčiť z konania ani u predsedu Okresného súdu ani Krajského súdu. Zdôvodnenie, že boli vylúčení z rozhodovania a prejednanie veci, kde bol zástupcom JUDr. D. G. nemá oporu v žiadnom uznesení Krajského súdu, pretože takéto rozhodnutie k dnešnému dňu neexistuje.

Krajský súd v Košiciach uznesením č. 2NcC/11/2008, v ktorom sa zaoberal vylúčením sudcov z konania vo veci 14P/16/2008 rozhodol o vylúčení sudcov vo veci 14P/16/2006, v ktorej JUDr. G. D. nebol ani účastníkom ani právnym zástupcom...

Na Okresnom súde v Michalovciach odpojedaával JUDr. G. D. niekoľko sto vecí a až do roku 2008 nebola zo strany sudcov vznesená námietka ich zaujatosti voči jeho osobe. So žiadnym zo sudcov tunajšieho súdu nie je v príbuzenskom, rodinnom alebo obchodnom vzťahu, nemá s nimi nadštandardné vzťahy, ktoré by naplňali ustanovenie § 14 a násl. O. s. p..“

Podľa názoru sťažovateľky „... vyššie uvedené skutočnosti... preukazujú porušovanie ústavných práv a diskrimináciu nášho právneho zástupcu a sú pre neho likvidačné...“.

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„1. Základné práva D. s. r. o... v konaní vedenom na Okresnom súde v Michalovciach č. k. 14Ro/30/2009 na súdnu a inú právnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 a článkom 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s článkom 1 ods. 1, článkom 2 ods. 2 a článkom 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach č. 5 NcC/38/2009 zo dňa 30. 07. 2009 bolo porušené.

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 5NcC/38/2009 zo dňa 30. 07. 2009 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný sťažovateľom zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia zvýšenú o daň z pridanej hodnoty v zákonom ustanovenej výške pozostávajúce z dvoch úkonov /jeden úkon 320,34 € + 60,86 € (DPH 19%) + 6,95 € režijný paušál/, spolu 654,58 € + 121,72 € (19% DPH) na účet právneho zástupcu JUDr. Gabriela Dobranského, Kpt. Nálepku 20 Michalovce do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (v danom prípade krajského súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 195/04, I. ÚS 11/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka vidí porušenie ňou označených základných a iných práv uznesením krajského súdu, z jej argumentácie v sťažnosti vyplýva, že k porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že

- krajský súd rozhodol o vylúčení sudcov z prerokovania a rozhodovania veci vedenej Okresným súdom Michalovce (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 Ro 30/2009 napriek tomu, že na takéto rozhodnutie nebol vecne príslušný, keďže vec bola predložená krajskému súdu bezdôvodne,

- krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu,

- krajský súd rozhodol o vylúčení aj tých sudcov, u ktorých nebola vznesená námietka zaujatosti, a preto nebol dôvod ich vylúčiť z prerokovania a rozhodovania vo veci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej

spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa § 15 ods. 1 OSP, ak sa sudca dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, oznámi to neodkladne predsedovi súdu. V konaní môže zatiaľ urobiť iba také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Predseda súdu môže prideliť vec inému sudcovi, ak s tým sudca, o ktorého vylúčenie ide, súhlasí; pridelenie zabezpečí podľa osobitného predpisu. Ak ide o vylúčenie sudcu podľa § 14 ods. 1 a predseda súdu má za to, že nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti sudcu, predloží vec na rozhodnutie súdu uvedenému v § 16 ods. 1. Na opakované oznámenia tých istých skutočností súd neprihliadne, ak už o nich nadriadený súd rozhodol; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá.

Podľa § 15 ods. 2 OSP ak skutočnosti podľa odseku 1 predpokladajú vylúčenie aj ďalších sudcov toho istého súdu, sudca pripojí k oznámeniu aj vyjadrenia týchto sudcov.

Podľa § 16 ods. 1 OSP o tom, či je sudca vylúčený, rozhodne do desiatich dní od predloženia veci nadriadený súd v senáte.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Ústavný súd už vyslovil, že účel základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sa splní, „ak o práve občana rozhodne sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť, za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy“ (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02). Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce vylúčenie zákonného sudcu z prerokovania a rozhodovania vecí v zmysle § 14, § 15 a § 16 OSP postup, ktorý je v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného vychádzal ústavný súd aj pri ústavnej kontrole uznesenia krajského súdu.

Ústavný súd uvádza, že nemá pozíciu opravnej inštancie voči rozhodnutiam všeobecných súdov a ani nenapráva ich skutkové alebo právne výstupy, ak sa zakladajú na konkrétnych faktoch a sú aj dostatočne odôvodnené, o to viac, ak v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov sa má verdikt súdu zakladať na voľnej úvahe (obdobne napr. III. ÚS 238/08).

Sťažovateľka namieta, že krajský súd rozhodol o vylúčení sudcov z prerokovania a rozhodovania vecí vedenej okresným súdom pod sp. zn. 14 Ro 30/2009 napriek tomu, že

na takéto rozhodnutie nebol vecne príslušný krajský súd, pretože vec bola predložená krajskému súdu na rozhodnutie bezdôvodne.

Ústavný súd si vyžiadal spis okresného súdu, z ktorého zistil tieto skutočnosti:

Zákonný sudca oznámil v zmysle § 15 ods. 1 OSP predsedovi okresného súdu skutočnosti, pre ktoré je vylúčený z prerokovania a rozhodovania veci, pričom v oznámení predsedovi okresného súdu uviedol: „Podľa § 15 ods. 1 O. s. p. predkladám spis 14Ro/30/2009, z dôvodu môjho vylúčenia z konania a rozhodovania v tejto veci, nakoľko žalobcu zastupuje JUDr. G. D. a ja som bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci 14P/16/08 uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 5. 3. 2008, sp. zn. 2 NcC/11/2008-65, v ktorej vystupoval JUDr. G. D. ako právny zástupca navrhovateľa, pričom vylúčení boli aj niektorí iní sudcovia Okresného súdu Michalovce.“

Zároveň zákonný sudca podľa § 15 ods. 2 OSP pripojil k oznámeniu aj vyjadrenia ďalších sudcov toho istého súdu, pretože skutočnosti, ktoré boli podľa neho dôvodom jeho vylúčenia, predpokladali vylúčenie aj ďalších sudcov okresného súdu.

Je teda zrejmé, že nie predseda okresného súdu požiadal ostatných sudcov o vyjadrenie k zaujatosti, ako to tvrdí sťažovateľka, ale vyjadrenia ďalších sudcov okresného súdu v zmysle § 15 ods. 2 OSP pripojil k oznámeniu o zaujatosti zákonný sudca.

Predseda okresného súdu následne vec predložil krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti v zmysle § 16 ods. 1 OSP.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že krajský súd bol na rozhodnutie o námietke zaujatosti vecne príslušný a vec mu nebola predložená na rozhodnutie bezdôvodne ako tvrdí sťažovateľka.

Vzhľadom na to, že aj niektorí ďalší sudcovia vyslovili svoju zaujatosť, krajský súd bol oprávnený a povinný rozhodnúť o tom, či sú, alebo nie sú vylúčení z prerokovania

a rozhodovania. Preto aj námietku sťažovateľky, že krajský súd rozhodol o vylúčení aj tých sudcov, u ktorých nebola vznesená námietka zaujatosti, a preto nebol dôvod ich vylúčiť z prerokovávania a rozhodovania vo veci, hodnotí ako neopodstatnenú.

Podľa sťažovateľky krajský súd pri svojom rozhodovaní o vylúčení sudcov okresného súdu vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu, pričom odôvodnenie krajského súdu, že sudcovia, ktorých sa vylúčenie týka, boli už vylúčení z prerokovávania a rozhodovania veci, kde bol právnym zástupcom JUDr. Gabriel Dobranský, nemá oporu v žiadnom uznesení krajského súdu, pretože také uznesenie neexistuje. Zároveň poukazuje na to, že samotný fakt, že advokát účastníka konania pred súdom pôsobí v obvode konajúceho súdu bez ďalšieho, nemôže u sudcov zakladať dôvod ich zaujatosti.

Krajský súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uvádza: „*Sudcovia JUDr. V. Č., JUDr. Z. Š. a Mgr. M. B. oznámili, že uznesením Krajského súdu v Košiciach 2NcC/11/2008-65 z 5. 3. 2008, v ktorej vystupoval JUDr. G. D. ako právny zást. žalobcu boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci sp. zn. 14P/16/2008, pričom JUDr. Z. Š. a Mgr. M. B. o. i. uviedli, že zást. žalobcu, ktorý pôsobí ako advokát v obvode súdu osobne poznajú a sú v priateľskom vzťahu. Sudkyne JUDr. M. H. a JUDr. T. S. oznámili, že boli vylúčené z prejednávania a rozhodovania veci sp. zn. 11C/36/2008 D. s. r. o. c/a E. s. r. o. M. o vydanie bezdôvodného obohatenia a že sa cítia byť zaujaté, nakoľko konateľ žalobcu JUDr. G. D. osobne poznajú, tento pôsobí ako advokát. Uvedení sudcovia žiadali o vylúčenie z prejednávania a rozhodovania tejto veci, lebo by nemohli vo veci objektívne konať a rozhodnúť bez toho, aby nevznikli pochybnosti o ich nezaujatosti a súhlasili, aby vec bola pridelená na rozhodnutie inému sudcovi, príp. inému súdu. Sudca JUDr. J. S. uviedol, že sa cíti byť zaujatý z dôvodu, že právny zást. žalobcu ho neustále bezdôvodne napáda, uráža a vypisuje na neho sťažnosti a podnety na súdnu radu. Sudcovia JUDr. S. H., JUDr. S. V., JUDr. I. R., JUDr. M. C. a JUDr. M. M. uviedli, že sa v uvedenej veci necítia byť zaujatí, že v 5NcC/38/2009 rámci rozvrhu práce pre rok 2009 vybavujú agendu registra T a (JUDr. M. M. navyše uviedol, že nevybavuje agendu registra Ro a že účastníkov konania nepozná). Sudcovia JUDr. G. Š., JUDr. I. R., JUDr. M. S., JUDr. M. K., JUDr. M.*

L., Mgr. D. P. a Mgr. A. Š. uviedli, že sa necítia byť zaujatí, že účastníkov konania nepoznajú. Sudca JUDr. P. T. uviedol, že aj keď sa pozná s konateľom majiteľa obchodného podielu v spoločnosti žalobcu JUDr. D., ktorý pôsobí v obvode súdu ako advokát, že mu to nebráni v tom, aby vo veci objektívne postupoval a aj rozhodol. JUDr. V. S. uviedol, že vo veci sa necíti byť zaujatý aj keď sa osobne pozná s jediným spoločníkom a konateľom žalobcu JUDr. G. D., keďže sa jedná o právnickú osobu.

Podľa čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky (uverejnenej pod č. 460/92 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov; ďalej len Ústava) a čl. 38 ods. 1 prvá veta Listiny základných práv a slobôd (úst. zák. č. 23/91 Zb.) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa § 3 ods. 3 prvá veta zák. č. 757/04 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zák. č. 517/08 Z. z. zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci.

Podľa ods. 4 cit. ust. zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Výnimku z uvedených ust. pripúšťa iba § 14 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich zaujatosti.

Vymedzenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného opatrením č. 209/92 Zb. a č. 102/99 Z. z.) je garanciou toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca, pričom nestrannosť a nezaujatosť sudcu je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jednou z hlavných premís dôvery občanov a iných subjektov v právo a v právny štát. Nestrannosť sudcu je predovšetkým subjektívnou psychickou kategóriou, ktorá vyjadruje jeho vnútorný psychický vzťah k prejednávanej veci v širšom zmysle, teda zahŕňa nielen vzťah k predmetu konania, účastníkom konania, ale aj k ich zástupcom. Kategóriu nestrannosti je potrebné vnímať širšie, a to tiež v rovine objektívnej. Za objektívne nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu iba subjektívne javí vonkajšiemu pozorovateľovi (účastníkovi konania), ale to, či reálne neexistujú okolnosti,

ktoré by mohli objektívne viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý, nie nezaujatý, vzťah k veci má.

Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci musí byť založené nie iba na skutočne preukázanej zaujatosti, ale už vtedy, ak možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

Rovnako aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva vychádza z dvojakého testu nestrannosti sudcu. Subjektívny test je založený na základe osobného presvedčenia sudcu v danej veci, objektívny test sleduje existenciu dostatočných záruk, že je možné v tomto ohľade vylúčiť akúkoľvek legitímnu pochybnosť (napr. *Sadaj va D. Servalho proti Portugalsku*, 1994, *Gautrin a spol. proti Francúzsku*, 1998).

Predpoklady zaujatosti uvedené v § 14 ods. 1 O. s. p. zakladajú vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, nie iba pre jeho skutočne preukázanú zaujatosť, ale už vtedy, ak možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Nemožno teda vychádzať iba z hodnotenia subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti alebo necíti byť zaujatý alebo z hodnotenia osobného vzťahu k účastníkom konania, k ich zástupcom alebo k veci, ale treba zvýrazniť 5NcC/38/2009 objektívnu úvahu, či s ohľadom na okolnosti prípadu, možno mať za to, že by sudca zaujatý byť mohol.

Krajský súd v Košiciach (ako nadriadený súd podľa § 16 ods. 1 tretia veta pred bodkočiarkou O. s. p.), vzhľadom na vyjadrenie sudcov dospel k záveru, že sú u nich (okrem JUDr. M. S., JUDr. M. L., PhD., JUDr. M. K. a Mgr. A. Š.) také relevantné skutočnosti, pre ktoré by mohli vzniknúť legitímne pochybnosti o ich nezaujatosti, a to so zreteľom na to, že boli vylúčení z rozhodovania a prejednávania veci, kde bol zást. JUDr. G. D., ktorý je v tomto konaní zást. žalobcu, preto rozhodol, že sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci 14Ro/30/2009, pričom JUDr. J. S. bol uznesením Krajského súdu v Košiciach 11NcC/35/2008-62 z 18. 9. 2008 vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci 11C/36/08, a to so zreteľom na napätý až nepriateľský vzťah medzi ním a zást. žalobcu a sám uviedol skutočnosti, ktoré zakladajú jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci, v dôsledku čoho by bolo možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

JUDr. S. H., JUDr. S. V., JUDr. I. R., JUDr. M. C. a JUDr. M. M. podľa rozvrhu práce na rok 2009 nevybavujú agendu registra C, resp. Ro, preto nebolo potrebné o ich vylúčení rozhodovať.“

Z citovanej časti namietaného uznesenia vyplýva, že krajský súd svoje rozhodnutie o vylúčení príslušných sudcov z prerokovávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 14 Ro 30/2009 odôvodnil s poukazom na vyjadrenia jednotlivých sudcov, ktorí boli vylúčení, a tiež na skutočnosť, že uvedení sudcovia už boli z prerokovávania a rozhodovania v inej veci vylúčení z dôvodu ich vzťahu k advokátovi sťažovateľky JUDr. G. D. Zároveň poukázal aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), z ktorej konštantne vychádza aj ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (a to aj v spojení s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru k základnému právu na zákonného sudcu (napr. I. ÚS 126/03, I. ÚS 121/06), v rámci ktorej spravidla zdôrazňuje, že pri skúmaní podstatných náležitostí pojmu „zákonný sudca“ podľa čl. 48 ods. 1 ústavy treba brať do úvahy nielen príslušnú zákonnú úpravu, ale predovšetkým ustanovenia ústavy a dohovoru o nezávislom a nestrannom výkone súdnictva. Existencia nestrannosti musí byť určená jednak podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, jednak podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytuje dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť. V tomto smere ide o zvažovanie zistiteľných skutočností, ktoré môžu nestrannosť sudcu spochybniť. Z tohto pohľadu môže mať dokonca určitý význam aj tzv. zdanie (javenie sa) pochybnosti (appearance of bias). Je to inými slovami vyjadrený výstižný výrok ESLP vo veci Delcourt v. Belgicko, 1970, séria A, č. 11, podľa ktorého „spravodlivosť má byť nielenže vykonávaná, ale musí sa aj javiť, že je vykonávaná“ (porovnaj citovanú časť z odôvodnenia

namietaného uznesenia najvyššieho súdu). Podstatnou je dôvera, ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti u verejnosti vzbudzovať (III. ÚS 16/00).

Ústavný súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi, by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (I. ÚS 13/00, IV. ÚS 287/04). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, alebo z ústavného hľadiska inak neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 180/02, IV. ÚS 1/02).

Sťažovateľka sa snaží spochybniť odôvodnenie uznesenia krajského súdu, v časti v ktorej poukazuje na to, že sudcovia, ktorých sa vylúčenie týka, boli už vylúčení v inom konaní, tvrdením, že takéto uznesenie krajského súdu neexistuje. Uznesením sp. zn. 2 NcC 11/2008 z 5. marca 2008 rozhodoval krajský súd o vylúčení sudcov okresného súdu z prerokovania a rozhodovania vecí vedenej okresným súdom pod sp. zn. 14 P 16/2008, pričom vo výrokovej časti uvádza: „*Sudcovia JUDr. V. Č., JUDr. T. S., JUDr. V. S., JUDr. G. Š., JUDr. S. S., JUDr. M. H., Mgr. D. P., JUDr. M. C., Mgr. M. B., JUDr. Z. Š., JUDr. P. T., JUDr. A. C., Mgr. M. C. sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 14P 16/2006*“. Je pravda, že v citovanej výrokovej časti je nesprávne uvedená spisová značka konania, z ktorého boli sudcovia vylúčení, a to namiesto sp. zn. 14 P 16/2008 je uvedená sp. zn. 14 P 16/2006. Avšak z úvodnej časti uznesenia a taktiež z jeho odôvodnenia je zrejmé, že ide iba o chybu v písaní, ktorú by bolo

možné odstrániť jednoduchým opravným uznesením v zmysle § 164 OSP. Ústavný súd sa preto s tvrdením sťažovateľky, že neexistuje uznesenie, ktorým by boli sudcovia (ktorí boli vylúčení uznesením krajského súdu) vylúčení z prerokovania a rozhodovania inej veci z dôvodu ich vzťahu k jej právnomu zástupcovi, nestotožňuje.

V danom prípade sa ústavný súd stotožňuje s názorom sťažovateľky, že dôvody uvádzané vo vyjadreniach niektorých sudcov, že poznajú jej právneho zástupcu, ktorý pôsobí ako advokát, samy osebe nie sú dôvodom na ich vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci.

Avšak krajský súd neoprel svoje rozhodnutie iba o samotné vyjadrenie sudcov, ale tiež o skutočnosť, že sudcovia, ktorých vylúčil z prerokovania a rozhodovania veci, boli už inými uzneseniami krajského súdu vylúčení z prerokovania a rozhodovania veci z dôvodu svojho vzťahu k právnomu zástupcovi sťažovateľky.

Krajskému súdu možno vyčítať, že sa obmedzil iba na strohé konštatovanie, že sudcovia, ktorých vylúčil, už boli vylúčení inými uzneseniami krajského súdu. Avšak aj napriek uvedenému nedostatku krajský súd v danom prípade namietaným uznesením podľa názoru ústavného súdu rešpektoval ústavné princípy a požiadavky vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj príslušnej judikatúry ESLP. Krajský súd vylúčením niektorých sudcov okresného súdu z prerokovania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 14 Ro 30/2009 odstránil pochybnosti o prípadnej absencii ich nestrannosti. Za týchto okolností sa nemožno stotožniť s tvrdením sťažovateľky o tom, že namietaným uznesením krajského súdu boli porušené jej základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky uplatnených v jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2010